

25.05.2022

Literaturoznawstwo

Ekologia w dyskursie. Źródła, cechy, zadania

Autor/Redaktor: Daniel Kalinowski

Wydawnictwo: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku

ISBN: 978-83-7467-367-9

Przygotowując pierwszą część projektu naukowo-badawczego Ekologia w dyskursie, postawiliśmy przed sobą hasła: źródła, cechy, zadania, co pozwoliło realizować trzy zasadnicze aspekty poznawcze:

1. Historyczny, który związany jest z opisem istniejących już w tradycji polskiej koncepcji dotyczących relacji pomiędzy tradycyjnymi wzorcami kultury a rozumieniem przyrody.
2. Teoretyczny, który powinien prowadzić do konfrontacji, oceny i adaptacji głównych problemów kulturowych badań przyrody i natury obecnych w krytyce amerykańskiej i zachodnioeuropejskiej w odniesieniu do specyfiki literaturoznawstwa i kulturoznawstwa Europy Środkowej.
3. Szczegółowo-analityczny, służący do weryfikacji założeń teorii i metodologii ekokrytyki w polskiej praktyce badań literackich i kulturowych także w wymiarze komparatystycznym, który powinien umożliwić porównanie polskich tekstów związanych z motywem ekologicznym (literatura, malarstwo, teatr, film) oraz konfrontację doświadczeń polskich z odmiennymi językowo ujęciami literatury przedmiotu.

Realizacji tych zadań podjęli się literaturoznawcy, a także doktoranci z innych dziedzin – zajmujący się problematyką ekologii – biologowie i specjaliści nauk o bezpieczeństwie.

Międzyśrodkowy oraz interdyscyplinarny charakter projektu ma w zamierzeniu prowadzić do wymiany doświadczeń oraz konsolidacji środowiska badawczego. Stąd też, choć na pierwszy tom naszych badań składają się głosy reprezentantów głównie słupskiego środowiska, nie oznacza to, iż w przyszłości nie włączą się w nasze inicjatywy także badacze z innych, polskich lub zagranicznych ośrodków naukowych.

Zbiór prac otwiera artykuł prof. dra hab. Daniela Kalinowskiego Przedromantyczne źródła ekopoetyki, który wskazuje preekologiczne intuicje autorów polskiej literatury pięknej, opisujących świat natury w połączeniu z koncepcjami podmiotu. W drugim artykule Transgresje międzygatunkowe, hybrydyzacja, ludzko-zwierzęce zoo i ich literackie emanacje w perspektywie „animal studies” dr Krystian Saja

formułuje przegląd dzieł literackich, w których widoczna jest fascynacja zwierzęcymi formami życia, rozumianymi jako odmienność, żywotność i tajemniczość. Trzeci z artykułów naszego zbioru, autorstwa mgr Alicji Sytej, Drzewo jako symbol w mitologii Śródziemia J.R.R. Tolkiena, ukazuje sugestywnie wykreowane figury drzew w klasyce prozy fantasy, których źródeł semantycznych warto upatrywać w opowieściach mitycznych różnych tradycji kulturowych. Podobną tematykę porusza mgr Beata Jankowska w tekście Drzewo – niemy świadek Remusowego życia. Wypowiedź ta dotyczy Życia i przygód Remusa Aleksandra Majkowskiego, najważniejszej powieści literatury kaszubskiej, w której także i świat przyrody staje się jeszcze jednym czynnikiem kształtującym tożsamość kulturową bohaterów. Kolejna autorka zbioru mgr Zuzanna Szwedek-Kwiecińska w wypowiedzi Święta od kotów? O koegzystencji ludzi i zwierząt na przykładzie kobiecych postaci w powieści Martyny Bundy „Niebieski kot” przedstawia współcześnie publikującą autorkę, która do opisu kartuskiego genius loci zastosowała opis zarówno ludzkiej, jak i kociej rasy. Ostatnim literaturoznawczym aktem naszej książki jest artykuł autorstwa mgra Wojciecha Kusiaka pt. Świat Ryszarda Kapuścińskiego jako scena spotkania z człowiekiem. Ważnym składnikiem tych rozważań jest wydobycie źródłosłowu terminu „ekologia” jako postawy odnajdywania dobrego, odpowiedzialnego sposobu egzystencji, do czego przekonuje swymi reportażami z różnych części ziemskiego globu autor Hebanu.

Ostatnie dwa artykuły naszego zbioru są sformułowane w innych dyscyplinach aniżeli literaturoznawstwo. Dzieje się tak, ponieważ stawiamy sobie zadania wypracowania interdyscyplinarnego dyskursu. Pierwszy tekst autorstwa dr hab. Haliny Tkachenko, prof. AP oraz mgra Sebastiana Szmyjdy pt. Uwarunkowania środowiskowe wybranych chorób cywilizacyjnych wskazuje, jak w dzisiejszych modelach cywilizacyjnych brak świadomości ekologicznej prowadzi do zakłócenia czy wręcz utraty zdrowia. Drugi artykuł, napisany przez mgra Patryka Toczyńskiego, ma tytuł Zagrożenia ekologiczne Pomorza Gdańskiego w dyskursie naukowym oraz medialnym, co bardzo wyraźnie wskazuje na rolę zarówno współczesnych naukowców, jak i publicystów w kształtowaniu odpowiedzialnego podejścia do przyrody (Fragment Wstępu).

Rok publikacji: 2021

Strony: 231

Linki:

- <https://wydawnictwo.apsl.edu.pl/filologia-polska/259-ekologia-w-dyskursie-zrodla-cechy-zadania.html>

Słowa kluczowe: ekokrytyka, literaturoznawstwo